

Cele șapte biserici ale Apocalipsei

Pelerinajul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a celor două Americi

Asia Mică - 3-12 mai 2011

În perioada 3 - 12 mai 2011 a avut loc pelerinajul organizat de către Parohia „Sf. Apostol Andrei” din Mississauga, Ontario - Canada. Grupul a fost însoțit de Preasfințitul Părinte Ioan Casian de Vicina, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a celor două Americi, și de către Părintele Gheorghe Tiu, preot paroh al parohiei sus-amintite. Inițial, tema pelerinajului a fost vizitarea celor șapte Biserici ale Apocalipsei: Efes, Smirna, Pergam, Tiatira, Sardes, Filadelfia și Laodiceea. Pelerinii români din Canada și din România, de îndată ce s-au înscris la acest traseu, au început să caute febril și cu minuțiozitate pe hărți și prin publicații de specialitate și alte trasee interesante și greu de atins altminteri, decât cu un grup organizat. Astfel, s-au alcătuit programe de vizitare care s-au împlinit în cele 10 zile de pelerinaj, în cei peste 4.000 de kilometri parcurși cu mașina pe uscat, cu ferryboat-uri pe mare, cu avioane și, dacă timpul ar fi fost îngăduitor, s-ar fi apelat și la balonul cu aer cald, plutind peste formațiunile muntoase ale Capadociei, au fost vizitate locuri cu nume sonore în istoria civilizației umane, precum: Istanbul, Capadocia, Patmos, Rodhos, Troia, Milet, Hierapolis, Efes. Pelerinajul nostru a debutat cu orașul Istanbul pe o vreme ploioasă, rece dar tocmai bună de mers mult, pe jos.

ISTANBUL

O emoționantă întâlnire cu istoria, pe pământul acestui megalopolis care numără 13 milioane de locuitori! Supranumit și „Orașul celor 7 coline”, Istanbulul conservă situri istorice care amintesc de faptul că acest oraș a fost pe rând: capitală a Imperiului Roman, a Imperiului Roman de Răsărit, a Imperiului Romano-Catolic și a Imperiului Otoman. Astăzi, capitală culturală a Turciei moderne, Istanbulul păstrează amintirea secolelor de creștinism ale strălucitorului oraș ce a fost odinioară, Constantinopolul - Capitală a Imperiului Bizantin vreme de 11 secole. Așezat generos între Cornul de Aur și Marea Marmara, Istanbulul frează lăuntric, înfățișând însă călătorului: lumină, ordine a vieții civile, grijă pentru frumos, pacea unei clipe petrecută oarecând, aici.

Primul obiectiv vizitat, așa după cum se cuvenea, a fost Biserica Sf. Mare Mucenită Parascheva, ctitorie a Sf. Mc. Domnitor Constantin Brâncoveanu, lăcaș de rugăciune al comunității ortodoxe române din Turcia. Cu toții am fost plăcut impresionați de întâlnirea cu Părintele prof.dr. Sergiu Vlad, parohul acestei biserici, care ne-a prezentat cu multe și importante detalii, istoricul vechiului oraș Constantinopol și cel al locului în care ne-am aflam. Am cântat cu toții „Hristos a înviat” și am plecat spre inima orașului Istanbul nerăbdători a vizita cât mai multe obiective. Însoțiți de ploaia monotonă, am pășit în curtea străjuită de cedri, unde se află Palatul Sultanilor și Muzeul Topkapı, o impresionantă colecție de obiecte de cult și tradiționale datând din perioada Imperiului Otoman. Programul a continuat cu vizitarea Bisericii Izvorul Tămăduirii. La Sediul Patriarhiei Ecuменice de Constantinopol se păstrează în bune condiții tronul arhieresc din vremea Sf. Ioan Gură de Aur. Arhiepiscopul Constantinopolului precum și amvonul din care marele predicator și Sfânt Părinte al Bisericii Universale, supranumit „Gură de Aur” rostea către auditoriu, cuvinte pline de sevă duhovnicească și de dreaptă învățătură creștină. Tot la Istanbul, pe când soarele apunea, am mers cu toții la fortăreața Edikkule să vizităm locul de surghiun și martiriul al Sfântului Martir Constantin Brâncoveanu. Acolo, între zidurile fără acoperiș dar întunecate, plutește în aer încă, o apăsătoare întrebare plină de tristețe. Plecăm de la Edikkule cu o rugăciune în gând, lăsând în urmă o poartă imensă de lemn, ferecată în fier și lanțuri, chiar dacă astăzi este muzeu.

Hagia Sophia - Sfânta Sofia

A doua zi a pelerinajului nostru o începem la Sfânta Sofia. Intrăm cu pași sacadați, cu inimile strânse de emoție în marea Catedrală! Câte gânduri și întrebări ne vor fi învăluit mintea?! Câte simțăminte diverse ne vor fi coplesit sufletul intrând în această măreață zidire a împăraților bizantini?!... Constantin cel Mare, Constantin al II-lea, Justinian - cel care încheind în anul 532 lucrările de reconstrucție și înfrumusețare a acestei Catedrale exclamase: „Solomon, te-am biruit!” - adresându-se astfel, peste secolele trecute, regelui Solomon și templului său din Ierusalim. Căci îl întrecuse pe acesta în strălucire aducând coloane de marmură, iconostas de argint, picturi în mozaic lucrat în aur, candelabre uriașe străjuite cu aur, de asemenea, între anii 360 - 1453, aici, la Hagia Sofia, a fost sediul Patriarhiei Ortodoxe a Constantinopolului. În vecinătatea ei se aflau sute de mănăstiri dar care astăzi nu mai există. După căderea Constantinopolului, din 29 mai 1453 și până în 1931, Catedrala Sfânta Sofia a folosit drept moschee pentru Imperiul Otoman. Din 1935, șeful statului turc, Mustafa Kemal Atatürk a transformat-o în muzeu. Plecăm cu mare greutate de la Sfânta Sofia, căci timpul se scurge ireversibil. Păstrăm cu noi gândul că într-o bună-zi vom reveni, și poate că vom sta mai mult. Tot în Istanbul, nu departe de Hagia Sofia, se află și Moscheea Albastră, un punct de mare atracție pentru turiști, motiv de „sesiuni foto” amețitoare, edificiu al comunității musulmane, care impune prin grandoare și generozitate arhitectonică. Plecând din Istanbul, tot pe sub ploaia mărunță și rece,

ne oprim o clipă într-un cartier liniștit, acolo unde între căsute mici și cochete, se află o altă capodoperă a Imperiului Bizantin, Biserica Chora! și ea este tot muzeu. Plătim taxe de intrare și ne strecurăm cu mare greutate printre zecile de grupuri de turiști de toate naționalitățile și religiile, și încercăm să privim cu atenție minunatele fresce ce se păstrează foarte bine până astăzi. Părăsim Istanbulul - mare metropolă a lumii, care coservă foarte bine, pagini din istoria popoarelor. În zorii creștinismului, Sf. împărat Constantin cel Mare declarase acest oraș Noua Romă, capitală a Imperiului Roman de Răsărit, iar alții îl numiseră Constantinopol, adică „orașul lui Constantin”. Astăzi este un oraș în plină dezvoltare, curat, elegant, distins între istorie și modernism, încărcat de acel binecunoscut „aer bizantin”, atât de familiar popoarelor din Balcani și până la Ierusalim!

CAPADOCIA

... De când am ajuns în Turcia, plouă. Lalele multicolore înveselesc spațiile verzi de pe marginea șoselelor, iar cineva spune în autocar că de fapt, lalelele nu sunt originare din Olanda, ci chiar din Turcia! Traversăm prin ploaie tot drumul spre Capadocia, ținutul din inima Anadoliei, provincia Nevşehir. Aceste locuri ne cheama pe toți, din toate colțurile lumii, să ne întâlnim cu locuri ce amintesc de zorii creștinismului. Ajungem pe noapte într-un mic sat numit Urgup... Este de fapt o stradă comercială, cu multe magazine și câteva hoteluri, luminată a giorno, de felinare electrificate.

A doua zi dimineața, însoțiți de un ghid local vorbitor de limba engleză ne deplasăm spre centrul monastic din Goreme. Plouă cu intermitențe, dar nu mai contează, căci suntem în Capadocia!

Peisaje stranii ne înconjoară: văi largi, străjuite în zare de Munții Taurus cu crestele înzăpezite, și peste 30 de biserici și capele cu fresce pe pereți, datând din secolele IX - XI. Nici nu știi încotro să îți îndrepti privirile, căci peste tot, istorie! Istorie și mulți turiști.

Tot în această zonă, este amenajat Muzeul Goreme, în aer liber. Farmecul aparte al locului, stranietatea bisericuțelor săpate în tuful vulcanic ce păstrează până astăzi fresce datând din secolele creștinismului timpuriu ale Capadociei, mărturisesc un adevăr de necontestat, și anume, că secolul IV pe aceste pământuri a dat umanității „mari dascăli și ierarhi ai lumii”, pe părinții capadocieni: Vasile cel Mare, Grigorie de Nissa și Ioan Gură de Aur, deveniți, pentru învățătura lor, mari Sfinți Părinți ai Bisericii Universale. Datorită prezenței acestora în Capadocia, între anii 300 - 1200, zona a devenit un mare centru monastic. Invațiile păgâne ce s-au succedat și în Asia Mică, au făcut să dispară comunitățile monahale, pe care, istoria ulterioară nu le-a mai îngăduit pe aceste locuri. Mii de călugări se nevoiau în aceste locuri, îndeletnicindu-se cu rugăciunea, munca și studiul. Sf. Vasile cel Mare, întemeietorul Regulilor monahale, a scris pentru acești monahi din Valea Goreme, dar și pentru cei ce vor veni în secolele viitoare. Interiorul formațiunilor calcaroase oferă vizitatorilor posibilitatea să descopere încă, trapeza cu masa și băncile săpate în piatră la care serveau masa frugală, monahii primelor veacuri creștine. Totul pare lăsat astfel, ca și când ei s-ar întoarce curând... Doar praful gros și fumul de pe pereți amintesc ca ei au plecat în împărăția Tatălui Ceresc din care se roagă pentru noi. Privind de pe terasele acestor bisericuțe, se mai văd și astăzi pe văile învecinate, culturi de viță de vie iar în stânci, zeci de cuiburi de porumbei. Nu este însă suficient timp pentru a explora pe îndelete aceste minuni ale Capadociei. Plecăm spre alte puncte de interes ale pelerinajului nostru, traversând Turcia modernă. Admirăm din fuga mașinii, peisaje luminoase ale acestei țări: munți cu zăpezi permanente, lanuri de culturi bine-întreținute, imense „păduri” de măslini, smochini și viță de vie, țărături de mări și lacuri glaciare formate între piscuri înalte de munți. Turmele de oi și de capre, cirezile de vaci la păscut, buna-întocmire a întregii țări arată o grijă deosebită a administrației politice actuale, față de semeni. Turcia este o țară plină de surprize frumoase, încărcată de istorie și, desigur, de mulți vizitatori - pelerini ai acestei lumi din care și noi facem parte. Nu putem însă cuprinde în 10 zile de pelerinaj, toate obiectivele propuse. Vizitarea celor șapte biserici ale Apocalipsei argumentează ideea de a merge în locul de unde aceste biserici au primit mesajul și nume, Insula Patmos.

Insula Patmos

Este supranumită Ierusalimul Patmosului, căci aici, pe Insula Patmos, este tradiția ca Săptămâna Patimilor din Postul Paștelui, să respecte întru totul programul de procesiuni ce se desfășoară în Ierusalim. Insula devine astfel, un loc de pelerinaj și de profundă rememorare a Patimilor lui Iisus Hristos, de dinaintea răstignirii și învierii Sale. Pentru ca noi, pelerini ai secolului XXI, să ajungem în Insula Patmos trebuie să ne imbarcăm pe un ferryboat, fie din portul Pireu de la Atena, fie din portul Kuşadası din Turcia. Aflându-ne în Turcia ne-am imbarcat, într-o dimineață seninsă de mai, pe un mini-ferryboat. Am traversat distanța pe Marea Egee, însoțiți de dansul delfinilor prietenoși. Am rememorat pagini din Sfânta Scriptură, cu gândul la Sfântul Apostol Pavel, cel care a întreprins 3 călătorii misionare pe aceste întinderi ale globului pământesc, vestind Evanghelia. Ne-am apropiat de Patmos și am parcurs

ziua toată cu Noul Testament în mână, vizitând Grota în care Sf. și Evanghelist Ioan a avut revelația dumnezeiască, apoi Mănăstirea Sf. Hristodulos, închinată Apocalipsei. Umblăm printre coloanele de granit ale bătrânei mănăstiri, cu Noul Testament în mână. Citim versetele ce se referă la aceste locuri, căutând înțelesuri și parcă, dorind a ne transpune și noi, cei de azi, în vremea aceea: „Eu, Ioan, fratele vostru și împreună cu voi părtaș la suferința și la împărăția și la răbdarea lui Iisus, fost-am în insula ce se cheamă Patmos, pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Iisus. Am fost în duh în zi de duminică și am auzit în urma mea glas mare de trâmbiță, Care zicea: Ceea ce vezi scrie în carte și trimite celor șapte Biserici: la Efes, și la Smirna, și la Pergam, și la Tiatira, și la Sardes, și la Filadelfia, și la Laodiceea” (Apocalipsa 1, 9-11).

...Cu adâncă smerenie în suflete, într-o aleasă tăcere a rugăciunii fiecăruia dintre noi, ne-am închinat și noi în locurile menționate de Sf. Apostol și Evanghelist Ioan în Apocalipsă. Bisericile menționate în Cartea Apocalipsei nu mai există astăzi, ci doar ruinele lor. Coloane de marmură scumpă, împodobită cu sculpturi și scene din viața publică, stau răsturnate în soarele nemilos al zilei, sub îngenuchierea cutremurelor de pământ ori al războaielor ce s-au succedat aici.

...Zeități păgâne și împărați ai lumii cu nume sonore precum Zeus, Hera, Apollo, Artemis, Xerses, Helios, Macedon, Alexandru cel Mare și alții, s-au prăbușit în file de istorie. Zeci de mii de turiști din întreaga lume vin zilnic în aceste spații dedicate istoriei, și privesc uimite spre ziua apusă a gloriei lor.

Pelerinajul nostru a cuprins o arie largă a acestei țări, din care este demn de amintit: Pamukkale cu izvoarele sale termale, Hierapolis cu locul martiriului Sf. Ap. Filip, Efes cu Casa Maicii Domnului, cu Mormântul Sf. Ap. și Evanghelist Ioan, cu grota în care au fost „ascunși” prin somn cei 7 tineri din Efes, templul Artemisei, Biblioteca lui Celsius, Teatrul Odeon, Templul lui Hadrian, Templul lui Domitian, Mormântul lui Plinio. La Milet ne-am urcat pe treptele sculptate în marmură ale amfiteatrului, acolo unde Sf. Ap. Pavel s-a oprit din drumul său spre Ierusalim, numind episcopi de Efes și vestind comunității creștine locale, cele ce aveau să fie după plecarea lui (Faptele Apostolilor 20, 17 - 38), căci între anii 52-54, Sf. Ap. Pavel a locuit în Milet, unde a scris Epistola către Efesenii și Epistola I către Corinteni. La Pergam, un vânt neprielnic a împiedicat pe unii dintre noi să urce cu telecabina spre versantul unde se mai păstrează încă, ruinele cetății Pergam. Laodiceea este un vast complex arheologic, compus din ruine de marmură ale fastuoasei cetăți antice. Departe, printre ierburi încă necosite, am aflat ruinele basilicii creștine ce se afla în cetate.

La Smirna (Izmir, orașul de astăzi), nu se mai păstrează nimic din cele de odinioară. Izmirul este unul dintre primele orașe importante ale Turciei, port la Marea Mediterana. La Sardes, Troia și Filadelfia nu am ajuns, din motive de timp. Pentru o zi, plecând din limanul orașului Marmaris, - port la Marea Egee, ne-am imbarcat pe un ferryboat cu destinația Insula Rodhos. Colosul din Rodhos, unul dintre cele șapte minuni ale lumii antice, nu mai există. S-a prăbușit pe la anul 224 î.Hr. datorită unui mare cutremur. Tema aceasta a făcut săli pline de cinema, în urmă cu ani, căci americanii au realizat o super-producție, dedicată Colosului din Rodhos.

Insula Rodhos, aparținând Greciei, ne-a primit cu generozitate. Construită ca o cetate cu ziduri de apărare, întreaga insulă oferă turiștilor imaginea unei așezări populată de creștini, căci zeci de biserici își cheamă credincioșii la slujbă, prin dangățul plin de pace al clopotelor. Am vizitat astfel, biserica Sf. Mc. Fanurie aparținând Ministerului Culturii Greciei. Pe chei, am intrat și ne-am închinat în catedrala Bunei Vestiri ce aparține Mitropoliei grec-ortodoxe de Rodhos. Am străbătut pe jos străduțele înguste și labirintice ale bătrânului Rodhos, am cumpărat suveniruri și am imortalizat în imagini câte ceva, din albastrul intens al Mării Egee peste care mâna lui Dumnezeu, trimite caldă binecuvântare.

... Zilele pelerinajului nostru s-au scurs precum zborul unui stol de lăstuni peste câmpuri. O bătaie de aripi, un val de apă peste un țărnuț de mare... și întorcându-ne la locurile noastre de viață din România, Canada ori Statele Unite ale Americii, realizăm că orice călătorie pe urmele Adevărului - care este Iisus Hristos și Evanghelia Sa, ne face să devenim mai bogați sufletește. Astfel, am luat cu noi, în sufletele noastre, imagini de neuitat ale modernului stat turc iubitor de frumos și păstrător al unei însemnate istorii a Imperiului Bizantin. Am pus în camerele de luat vederi și în memoria afectivă, imaginea câmpurilor pline de maci răsăriți printre ruinele siturilor religioase, despre care cineva din grup a spus că aceste sensibile flori naturale, se aseamănă cu sângele curs, veacuri în urmă, pe aceste pământuri. Am promis însă, că anul viitor ne vom întoarce! Căci au rămas încă spații de explorat, locuri vii în istoria biblică, precum Urul Caldeii - țara natală a marelui patriarh Avraam, Tarsul Ciliciei - locul de naștere al Sf. Ap. Pavel, Mira Lichiei - locul de naștere al Sf. Ierarh Nicolae, mare Făcător de Minuni, și încă multe altele.